

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

- Betreft:**
- voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de aanvulling van de procedure bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen
 - Principiële goedkeuring

Samenvatting

Het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (hierna: Procedurebesluit) wordt gewijzigd om uitvoering te geven aan het decreet van 14 juli 2023 tot wijziging van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges en het decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten, wat betreft de uitbreiding van de rechtsmacht van de Raad voor Vergunningsbetwistingen (hierna: decreet 14 juli 2023).

Het voorliggende besluit breidt de rechterlijke procedure bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen (RvVb) uit naar aanleiding van de overdracht van bijkomende rechtsmacht aan de RvVb via het decreet van 14 juli 2023. Daartoe wordt onder meer voorzien in de volgende elementen:

- een bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van vernietigings- en schorsingsberoepen die bij de RvVb worden ingesteld tegen besluiten tot definitieve vaststelling van gewestelijke, provinciale en gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen, de beroepen tegen de besluiten tot definitieve vaststelling van gewestelijke, provinciale en gemeentelijke stedenbouwkundige verordeningen en de beroepen tegen definitieve voorkeursbesluiten en definitieve projectbesluiten inzake complexe projecten;
- een mogelijkheid voor personen om zich aan te melden als belanghebbende met het oog op een eventuele tussenkomst in de procedure voor de RvVb naar aanleiding van de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van een beroep tegen een reglementaire beslissing;
- de verplichting voor de verwerende partij om de arresten waarin wordt besloten tot de schorsing of de vernietiging van de voormelde reglementaire besluiten, bekend te maken.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld:

- Bestuursrechtspraak (Beleidsdomein Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie)
- Omgeving en Natuur (Beleidsdomein Omgeving)

Zie Vlaams Regeerakkoord 2019-2024:

“Wij blijven ernaar streven om zo veel mogelijk betwistingen inzake het Vlaams Omgevingsrecht door de Vlaamse bestuursrechtspraak te laten behandelen. We onderzoeken daarom of we de Raad voor Vergunningsbetwistingen ook bevoegd kunnen maken voor de beroepen tegen ruimtelijke uitvoeringsplannen en complexe projecten.”¹

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het advies van Wetgevingstechniek Vlaanderen van 22 maart 2024 (advies nr. 2024/110).

De Inspectie van Financiën verleende een gunstig advies op 9 april 2024.

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Dit besluit voorziet in de nodige ingrepen ter uitvoering en concretisering van het decreet van 14 juli 2023 tot wijziging van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges en het decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten, wat betreft de uitbreiding van de rechtsmacht van de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Om de decretale ingrepen die in het voormelde decreet zijn opgenomen, praktisch toepasbaar te maken, wordt de procedure bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen (RvVb) aangevuld zodat de RvVb in staat wordt gesteld om zich als bestuursrechtcollege te buigen over de rechterlijke beroepen tegen de besluiten waarvan de rechtsmacht door het decreet van 14 juli 2023 is overgedragen aan de RvVb, met name de beroepen tegen de besluiten tot definitieve vaststelling van gewestelijke, provinciale en gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen, de beroepen tegen de besluiten tot definitieve vaststelling van gewestelijke, provinciale en gemeentelijke stedenbouwkundige verordeningen en de beroepen tegen definitieve voorkeursbesluiten en definitieve projectbesluiten inzake complexe projecten. Daartoe wordt het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (hierna: Procedurebesluit) op verschillende plekken gewijzigd.

¹ Zie Regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2019-2024, pag. 100.

Zo wordt de procedure bij de RvVb in het voorliggende besluit onder meer aangevuld met een bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van de bij de RvVb ingestelde verzoeken tegen de voormelde besluiten, met een mogelijkheid voor personen om zich aan te melden als belanghebbende met het oog op een eventuele tussenkoms in de procedure voor de RvVb naar aanleiding van de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van een beroep tegen een reglementaire beslissing en met de verplichting voor de verwerende partij om de arresten waarin wordt besloten tot de schorsing of de vernietiging van de voormelde besluiten, bekend te maken.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1 wijzigt artikel 1 van het Procedurebesluit.

In artikel 1, 4° van het Procedurebesluit wordt niet langer gesproken van bestreden beslissing maar van een bestreden beslissing of besluit. Het begrip wordt aangevuld aangezien het decreet van 14 juli 2023 de RvVb de rechtsmacht heeft toegekend om zich uit te spreken over vernietigings- en schorsingsberoepen tegen reglementaire besluiten, met name de ruimtelijke uitvoeringsplannen, de stedenbouwkundige verordeningen en de voorkeursbesluiten en projectbesluiten inzake complexe projecten.

Artikel 2 wijzigt artikel 4 van het Procedurebesluit.

Het decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten wordt ingevolge de uitbreiding van de rechtsmacht van de RvVb toegevoegd aan de opsomming van decretale voorschriften die bepalen binnen welke termijnen de verzoekschriften en processtukken moeten worden ingediend bij het bevoegde Vlaamse bestuursrechtcollege (i.e. de RvVb).

Artikelen 3 tot en met 5 wijzigen respectievelijk artikel 8, §3, artikel 16, 1° en artikel 17, §2, 4° van het Procedurebesluit.

Ook in deze bepalingen van het Procedurebesluit wordt niet langer enkel gesproken van een (bestreden) beslissing maar van een beslissing of besluit. De verwijzingen ter zake wordt aangevuld aangezien het decreet van 14 juli 2023 de RvVb de rechtsmacht heeft toegekend om zich uit te spreken over vernietigings- en schorsingsberoepen tegen reglementaire besluiten, met name de ruimtelijke uitvoeringsplannen, de stedenbouwkundige verordeningen en de voorkeursbesluiten en projectbesluiten inzake complexe projecten.

Artikel 6 heft artikel 19 van het Procedurebesluit op. De wijze waarop en de personen aan wie een afschrift van het verzoekschrift wordt bezorgd, wordt niet langer in het deel met algemene bepalingen geregeld, maar wordt bepaald per betrokken bestuursrechtcollege. Voor de RvVb zal dit worden opgenomen in het nieuwe artikel 58/1. Voor de overige bestuursrechtcolleges wordt voorzien in een gelijkaardige bepaling via een ander wijzigingsbesluit.

Artikel 7 vult de opsomming in artikel 54 van het Procedurebesluit aan.

Het toepassingsgebied van Deel 3 van het Procedurebesluit wordt formeel uitgebreid door de opsomming van de beslissingen en besluiten waartegen beroep bij de RvVb kan worden ingesteld aan te vullen met een verwijzing naar de beroepen tegen respectievelijk de besluiten tot definitieve vaststelling van gewestelijke, provinciale en gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen, de besluiten tot definitieve vaststelling van gewestelijke, provinciale en gemeentelijke stedenbouwkundige verordeningen en de definitief vastgestelde voorkeursbesluiten en definitief vastgestelde projectbesluiten in het kader van een complex project.

Artikel 8 voegt een nieuw artikel 58/1 in.

Dit artikel bepaalt de wijze waarop en de personen aan wie een afschrift van het verzoekschrift wordt bezorgd en herneemt voor de RvVb de inhoud van artikel 19 van het Procedurebesluit maar vult de inhoud daarvan ook aan in het licht van het derde en vierde lid van het nieuwe artikel 58/1. Zo worden de personen die zich als belanghebbenden bij de zaak hebben aangemeld overeenkomstig het derde en vierde lid van het nieuwe artikel 58/1, toegevoegd aan de categorieën van personen waaraan de griffier met een beveiligde zending een afschrift van het verzoekschrift betekent. Het huidige artikel 19 van het Procedurebesluit zal immers worden opgeheven door dit besluit.

Het derde en vierde lid van deze nieuwe bepaling dragen aan de griffier de taak op om, wanneer bij de RvVb een verzoek tot vernietiging of een vordering tot schorsing bij hoogdringendheid wordt ingediend tegen een reglementaire akte als bedoeld in artikel 54, 4° tot en met 6° van het Procedurebesluit (zoals ingevoegd door art. 7 van dit besluit), te voorzien in de bekendmaking van het desbetreffende beroep in het Belgisch Staatsblad. De publicatie maakt niet enkel melding van het bestaan van het beroep maar ook van het besluit dat het voorwerp uitmaakt van het beroep (met inbegrip van de publicatiedatum ervan in het Belgisch Staatsblad) en het rolnummer waaronder het beroep gekend is. De bekendmaking is van wezenlijk belang voor het recht op toegang tot de rechter van personen die mogelijk derden-belanghebbenden zijn bij een procedure tegen een verordenend voorschrift. Met inachtneming van artikel 17 en het vierde lid van artikel 20 van het DBRC-decreet, kunnen deze personen zich binnen een termijn van 20 dagen vanaf de publicatie van het beroep aanmelden als belanghebbende. Indien dit tijdig is gebeurd, worden deze personen vervolgens door de griffier in de mogelijkheid gesteld om tussen te komen in de procedure via het indienen van een schriftelijke uiteenzetting, overeenkomstig artikel 59/3 van het Procedurebesluit. De aanmelding binnen de termijn is bijgevolg doorslaggevend om door de griffie in de mogelijkheid te worden gesteld om in de betrokken procedure tussen te komen.

De publicatie van een ingesteld beroep wordt overeenkomstig artikel 64 van het Procedurebesluit evenwel uitgesloten voor schorsingsvorderingen bij uiterst dringende noodzakelijkheid.

Artikel 9 wijzigt artikel 59/3 van het Procedurebesluit.

Deze bepaling schrijft voor dat de griffier de belanghebbenden in de mogelijkheid stelt om tussen te komen via het indienen van een schriftelijke uiteenzetting. Zoals aangegeven in de bespreking van artikel 8, worden onder belanghebbenden in de zin van het eerste lid van artikel 59/3 van het Procedurebesluit aldus ook de personen begrepen die zich overeenkomstig artikel 58/1, derde en vierde lid, van het Procedurebesluit (zoals ingevoegd door art. 8 van dit besluit) hebben aangemeld als belanghebbende na een publicatie in het Belgisch Staatsblad van een beroep bij de RvVb. Artikel 9 verduidelijkt dat de mogelijkheid om als belanghebbende bij de zaak tussen te komen zolang de procedure niet wordt vertraagd, evenwel niet geldt wanneer een beroep is bekendgemaakt overeenkomstig artikel 58/1, derde lid van het Procedurebesluit aangezien de betrokkene in dat geval wel degelijk de mogelijkheid heeft gekregen om tussen te komen. Vermits de publicatievereiste uit artikel 58/1, derde lid van het Procedurebesluit niet geldt ten aanzien van schorsingsvorderingen bij uiterst dringende noodzakelijkheid, geldt de mogelijkheid om in deze zaken tussen te komen dus ook onverkort.

Artikel 10 bevat een loutere vereenvoudiging van de tekst van artikel 60 van het Procedurebesluit en behoeft aldus geen nadere toelichting.

Artikel 11 wijzigt artikel 64.

De verwijzing naar artikel 19 dat zal worden opgeheven, wordt vervangen door een verwijzing naar het nieuwe artikel 58/1.

Artikel 12, 16, 18 en 19 verduidelijken respectievelijk de artikelen 68, 91, 104, §4 en 105 van het Procedure besluit.

Als gevolg van de uitbreiding van de rechtsmacht van de RvVb wordt in deze bepalingen een verduidelijking aangebracht, nl. dat de verplichting om een afschrift van een arrest te bezorgen aan het college van burgemeester en schepenen op het ambtsgebied waarvan de vergunningsaanvraag betrekking heeft, logischerwijs enkel geldt voor arresten waarbij uitspraak wordt gedaan over 'vergunningsbeslissingen'.

Artikel 14 en 15: zie de toelichting hierboven bij de artikelen 3 tot en met 5.

Artikel 13 en 17 voorzien in een nieuw artikel 68/1 en artikel 91/1 van het Procedurebesluit.

Deze nieuwe bepalingen schrijven voor dat de RvVb in een arrest waarin de vernietiging of schorsing wordt uitgesproken van een besluit in de zin van artikel 54, 4° tot en met 6° van het Procedurebesluit, ook de bekendmaking ervan beveelt in dezelfde vorm als waarin de publicatie van het vernietigde of geschorste besluit heeft plaatsgevonden. Hetzelfde geldt overigens voor een arrest dat de schorsing opheft of wijzigt. De verwerende partij zal moeten instaan voor de bekendmaking van het arrest en zorgt ervoor dat deze onmiddellijk plaatsvindt. Het volstaat dat de bekendmaking melding maakt van het feit dat het bestreden besluit werd geschorst of vernietigd, de datum van de uitspraak en het rolnummer waaronder de zaak gekend is.

Artikel 20 wijzigt artikel 107, derde lid.

Dit lid bepaalt de wijze waarop en de personen aan wie een afschrift van het verzoekschrift wordt bezorgd. Een afschrift van het verzoekschrift wordt bezorgd aan de betrokken gemeente, het betrokken district, de betrokken provincie of het betrokken openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn, en in voorkomend geval, de kandidaten van wie de verkiezing of verkiezingsrang wordt betwist, en aan de belanghebbenden bij de zaak.

Artikel 21 wijzigt artikel 112/7, §3. Deze paragraaf bepaalt de wijze waarop en de personen aan wie een afschrift van het verzoekschrift wordt bezorgd. Een afschrift van het verzoekschrift wordt bezorgd aan verweerder.

Artikel 22 bepaalt dat de voorschriften van het voorliggende besluit in werking treden op 31 december 2024. Overeenkomstig artikel 19 van het decreet van 14 juli 2023 zijn de voorschriften dit besluit slechts van toepassing op de beroepen die bij de RvVb worden ingesteld tegen besluiten die (definitief) werden aangenomen vanaf 31 december 2024.

Tot slot, belast artikel 23 de Vlaamse minister, bevoegd voor justitie en handhaving, met de uitvoering van het besluit.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De budgettaire impact voor de Vlaamse overheid beperkt zich tot minimale administratieve kosten, dewelke opgevangen zullen worden binnen de beschikbare kredieten.

B. ESR-TOETS

Voorliggend ontwerp van besluit dient niet te worden onderworpen aan een ESR toets.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

De budgettaire impact op het personeel van de Vlaamse overheid is zeer gering vermits het beperkte nieuwe contentieux zal worden gedragen door het huidige, recent uitgebreide personeelskader van de Raad voor Vergunningsbetwistingen en de DBRC.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de gemeenten, de OCMW's, de intercommunales of de provincies voor wat betreft hun personeel, de werkingsuitgaven, de investeringen en schulden of de ontvangsten.

4 VERDER TRAJECT

Dit voorontwerp wordt voor advies voorgelegd aan de afdeling Wetgeving van de Raad van State.

Het voorontwerp valt niet binnen het bevoegdheidsdomein van een strategische adviesraad.

Het besluit kan vervolgens voor definitieve goedkeuring geagendeerd worden op de Vlaamse Regering.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de aanvulling van de procedure bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen;
- 2° de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme te gelasten over het voormelde ontwerpbesluit het advies in te winnen van de Raad van State met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van ten hoogste 30 dagen, met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

Bijlagen:

1. Het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de aanvulling van de procedure bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen;
2. Advies IF (TM/2024001279) van 9 april 2024.
3. Advies wetgevingstechniek nr. 2024/110 van 22 maart 2024;